

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0220U102406

Державний реєстраційний номер: 0119U102167

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-03-2020

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Спосіб очищення стічних вод авіапідприємств з використанням відходів АГДС обробки поверхонь деталей

Початок етапу: 06.2019

Закінчення етапу: 12.2019

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національний авіаційний університет

Код за ЄДРПОУ: 01132330

Місцезнаходження: пр. Космонавта Комарова 1, м. Київ, Київська обл., 03058, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380444067475, 380444067901

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національний авіаційний університет

Код за ЄДРПОУ: 01132330

Місцезнаходження: пр. Космонавта Комарова 1, м. Київ, Київська обл., 03058, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380444067475

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 43 - власна ініціатива (якщо робота виконується з власної ініціативи за кошти виконавця НДР або безкоштовно)

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

7706 - безплатно (договір про науково-технічне співробітництво, тощо)

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Спосіб очищення стічних вод авіапідприємств з використанням відходів АГДС обробки поверхонь деталей

Назва роботи англійською:

The Method of Aviation Enterprises Wastewater Treatment with Application of Wastes From Agds Processing of Parts Surfaces

Реферат українською:

Об'єкт досліджень – процес очищення виробничих стічних вод від іонів важких металів. Мета дослідження – розроблення способу очищення стічних вод від іонів хрому та нікелю шляхом застосування природних глинистих матеріалів, що є відходами авіаційного виробництва. Методи дослідження: атомно-адсорбційні та фотоколориметричні, спектральні, рентгенографічні та гранулометричні методи аналізу. Обробка експериментальних даних проводилась з використанням пакетів комп'ютерних програм: Mathcad, статистичного пакету SSPS, графічної програми Advanced Grapher 2.2. Досліджено сорбційні властивості природних глинистих матеріалів – глини спонділової зеленої та суглинку темно-бурого щодо іонів хрому (III) та нікелю (II). Для досягнення максимального ступеня очищення встановлено необхідне співвідношення «тверда речовина – рідина» – 1:50. Максимальна сорбційна ємність глини спонділової зеленої по хрому склала 41 мкг/г а по нікелю – 245 мкг/г. Максимальна сорбційна ємність суглинку темно-бурого по нікелю склала 170 мкг/г. Обґрунтовано метод утилізації відпрацьованих сорбентів через їх депонування у будівельних сумішах на основі цементу. Метод дозволяє зменшити кількість шламу, забезпечити надійну фіксацію сорбату, запобігти міграції важких металів у системі «вода-грунт», у тому числі при змінах значень рН та температури навколишнього середовища. Річна вартість застосування досліджуваних глинистих матеріалів при заміні реагентної технології складе 207 тис. грн./рік, а економія коштів – 400 тис. грн./рік. Результатом застосування розробленого способу буде підвищення рівня екологічної безпеки за рахунок використання ефективних та безпечних природних сорбентів, які забезпечують зниження ресурсо- та енерговитрат, дозволяють попередити вторинне забруднення навколишнього середовища на всіх етапах їх застосування та утилізації.

Реферат англійською:

The object of research is the process of industrial waste water treatment for the removal of heavy metals ions. The purpose of the study is to develop the method of treatment for the removal of chromium and nickel ions using natural clay materials, which are waste from aviation production. Methods: atomic adsorption and and photocolometric, spectral, X-ray and granulometric methods of analysis. The experimental data were processed using computer software packages: Mathcad, SSPS statistical package, Advanced Grapher 2.2. The sorption properties of natural clay materials – spondyliian green clay and dark brown loam – in relation to chromium (III) and nickel (II) have been investigated. To achieve maximum efficiency of treatment the required ratio "solid - liquid" is 1:50. The maximal sorption capacity of the spondyliian green clay for chromium was 41 mg/g and for nickel it is 245 mg/g. The maximum sorption capacity of loam dark brown for nickel was 170 µg/g. The method of the spent sorbents disposal through their deposition in constructional mixtures with cement was offered. The method reduces the amount of sludge, guarantees safe fixation of sorbate, preventing the migration of heavy metals in the "water-soil system", even under the changes of pH and temperature of the surrounding environment. The annual cost of using the studied clay materials in the replacement of reagent technology will be 207 thousand UAH/year, and cost savings – 400 thousand UAH/year. The result of applying the proposed method is the increase of the environmental safety through the use of efficient and safe natural sopbents, providing minimization of the resources and energy consumption and prevention of the secondary pollution at all stages of their use and disposal.

Індекс УДК:628.3

Коди тематичних рубрик: 70.25

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Матвеева Олена Львівна

Науковий ступінь: к. т. н.

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Спосіб очищення стічних вод, що містять іони хрому (III) та нікелю з використання природних глинистих матеріалів, що є відходами аерозольного газодинамічного суспензійного очищення поверхонь деталей

Назва НТП англійською: Method of treatment of waste water containing chromium (III) ions and nickel ions using natural clay materials, which is a waste of aerosol gas-dynamic suspension cleaning of component surfaces

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Технології

Галузь застосування: Екологія

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Спосіб полягає у тому, що у стічну воду забруднену сполуками хрому (III) та нікелю додають глинисті матеріали, які є технологічними відходами аерозольного газодинамічного суспензійного очищення металевих поверхонь деталей з визначеним хімічним складом, мас. %: суглинок темно-бурий (СТБ) кар'єру «Роїще» Чернігівської області зі складом, мас. %: 60-80 (SiO₂); 9,5-10 (Al₂O₃); 3-5 (Fe₂O₃); 0,5-1,5 (TiO₂); 1-5 (CaO); 0,5 (MgO); глина спонділова зелена (ГСЗ) кар'єру «Мостище» Київської області з хімічним складом, мас. %: 50-65 (SiO₂); 10-20 (CaO); 9-9,5 (Al₂O₃); 3-5 (Fe₂O₃); 0,5-1,5 (TiO₂); 0,5-0,75 (MgO), у співвідношеннях рідкої та твердої фази від 200:1 до 12,5:1, перемішують і відстоюють протягом 5-60 хвилин. Має важливе значення для вирішення сучасних та перспективних екологічних проблем підвищення рівня екологічної безпеки процесів очищення та доочищення гальванічних стоків від сполук важких металів з метою зменшення шкідливого впливу на довкілля і життєдіяльність людини.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення стану навколишнього середовища

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Не впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: підприємства хімічної, машинобудівної та металургійної промисловості

Перспективні ринки: Україна, Країни ЄС

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи: Права не надаються

Наявність бізнес-плану: Ні

Техніко-економічне обґрунтування: Ні

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

Radomska M., Ryabchevsky O., Vologzhanina V., Kovalska V. The eia gap analysis for the project of dredging works at the southern bug riverю Екологічна безпека та природокористування. 2018. Т. 26. № 2. С.92–102.

Radomska M., Vologzhanina V., Ryabchevsky O. The assessment of the dredging works impacts on the ecosystem of the Southern Bug: тези доп. Міжнарод. наук.-прак. конф. «Регіон-2018»: суспільно-географічні аспекти» (м. Харків, 3–4 квітня 2018). Харків, 2018. С. 197–199.

Рябчевський О.В. Біотестування стічної води очищеної від іонів Cr^{3+} та Ni^{2+} за допомогою глинистих сорбентів: збірник тез доповідей XIII Всеукр. науково-практична конф. молодих учених і студентів «Екологічна безпека держави». (м. Київ, 18 квітня 2019). Київ, 2019. С. 49–50.

X. Заключні відомості

Керівник юридичної особи

Ісаєнко Володимир Миколайович
Д. б. н., к. т. н.

Перелік осіб-виконавців

Бовсуновський Євген Олексійович
(к. т. н.)

Браткова Катерина Юріївна

Радомська Маргарита Мирославівна
(к.т.н., 21.06.01)

Рябчевський Олег Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Слесаренко К.С.

Телефон

+38 (044) 406-75-42

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

